

MINDSZENTI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 2 frt — kr.
Fél évre 1 frt — kr.
Negyed évre — frt 50 kr.

VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

HIRDETÉSEKET

nyil-t-éri közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl.

Tisztviselő változás.

Lapunk 3-ik számában május 28-án hoztuk nyilvánosságra, hogy régi főszolgabíránk t. Vidovich Antal ur nyugalomba megy.

Ugyanez alkalommal pár kegyeletes sorban méltattuk Vidovich Antal ur elvitázhatlan érdemeit, miket a haza, a vármegye s a tiszántuli járás körül szerzett magának.

Nem akarunk ismétlésbe bocsátkozni s midőn ezuttal jelezzük, hogy e hó 5-én Vidovich Antal átadta hivatalát Tary István megyei első aljegyző urnak — az átadást Cicatricis Lajos vármegyei főjegyző, mint helyettes alispán ejtette meg — annyit jegyzünk meg, hogy Vidovich a régi megyei tisztviselő gárdának utolsó alakja — ő volt ez idő szerint a megyei tisztviselőség Nesztora — lépett le a közigazgatás küzdő porondjáról.

Vidovich, mint tisztviselő tevékeny, minden szép s nemes dologért lelkesedő ember, a társas életnek pedig mindig számottevő tagja, éltető eleme volt.

Hivatalának átadása után első teendőjének ismerte községeitől irásosan elbucsuzni. Rövid, de érzésteli s kegyeletes hangon tartott bucsu szavait a következőkben adjuk:

Tisztelt Elöljáróság! Ma, midőn 32 év óta viselt hivatalomat Tary István főszolgabíró ur kezéhez átadtam, megszüntem továbbra a tisztelt Elöljárósággal hivatalos körben közreműködni s ezen kapocs ezuttal kettőtörést szenvedett.

Azomban emlékemben fog maradni a tisztelt Elöljáróság azon közreműködése, mely által engem hivatalos teendőimben ily hosszú időn át támogatott s midőn ezért őszinte köszönetemet nyilvánítanám, biztosítani kívánom arról, hogy kedves emlékként őrzendém meg azt a multat, melyben hivatásunk egybekötött s részemről kérem, hogy engemet is emlékként megtartani sziveskedjenek.

S most a vállás perczében azon óhajomnak adok még kifejezést, hogy

tartsa meg a Mindenható az elöljáróság s képviselő testület minden tagját hosszú időn át, hogy így a községi lakosság boldogulását és illetve a község felvirágzását hathatós közreműködésük által elodázhatlanul eszközhessék. Maradtam Mindszentben, 1899. aug. 5. illő tisztelettel kész szolgáljuk: Vidovich Antal nyug. főszolgabíró.

Részünkről azon hó óhajunknak adunk kifejezést, hogy élvezze nyugalmát az emberi kor legszélsőbb határáig, azon isteni gondviselés — mely életét idág vezérelte — vezérelje továbbra is, hogy a mai üde egészségnek, vidám kedélyének a legkésőbb siring örvendhessen.

Minden hosszúnak vége szakad, így vége szakadt Vidovich hosszú tisztviselői pályájának is. Az emberek mennek, magukkal viszik sokak tiszteletét és szeretetét, állásuk pedig marad s azt más tölti be. Vidovich Antal örökébe Tary István ur lépett, mint a tiszántuli járás feje. Igaz, hogy egyelőre helyettes minőségben, de reméljük, sőt meg vagyunk győződve, hogy főispánunk ez intézkedésére a megye plenuma a legközelebbi októberben a szentesítést applauzussal adja meg.

Gratulálhat magának a Tiszántuli járás, hogy Vidovich örökébe Tary lépett. Egyik közkedveltségű tisztviselőt, amásik közkedveltségnek örvendő fiatal erő váltja fel.

Tary István ur megyénk szülőtte, eddig is nehéz állásokat töltött be a vármegyén, miket nagy tudással, ernyedetlen szorgalommal a képviselt. Tiszteletet vivott ki magának az egész megye részéről, mit misem igazol jobban, mint az, hogy azon hirre, minél fogva ő lépend Vidovich örökébe, az egész járás előlegezte neki a bizalmat.

Az új főszolgabíró beköszöntője pedig így hangzik: A község tisztelt közönségének! Főispán ur Ó Méltóságának f. évi augusztus 1-ről 250. sz. alatt kelt nagybecsű rendeletével a tiszántuli járás helyettes főszolgabírójává neveztetvén ki, midőn hivatali állásomat elfoglalom s e minőségemben szives üdvözetemet küldöm a község

t. közönségének, viszont hazafiui tisztelettel kérem a község t. képviselő testületét és az érdekes községi elöljáróságot, hogy együtt működésünk tartamára engem legőszintébb bizalmukkal kintüntetni s a közjó előmozdítására irányított legjobb szándéku törekvéseimben mindenkor politikai és helyi pártérdekektől ment, tiszta meggyőződéssel, érdemem szerint támogatni és buzdítani sziveskedjenek. Mindszent, 1899. augusztus 7. Tary h. főszolgabíró.

Midőn üdvözljük Tary urat díszes állásában, óhajtuk, hogy nehez hivatalát e járás további felvirágoztatására a nála megszokott buzgalom s kitartással évek hosszú során át viselhesse.

Négy hét.

I.

A n. m. földmívelésügyi miniszter úr jóindulata folytán alkalmam volt a mult hóban egy igen fontos, állami életünkre a jövőben nagy hatással levő intézményt megismerni. Hogy mennyire fontos ez, kitetszik abból, ha mezőgazdaságunknak mai, még mindig régi alapon álló okszerűtlen állapotát s az ottani szakszerű tapasztalataimat összehasonlítom.

Ez intézmény a földmívelési iskola, mely nemes Kecskemét városától mintegy 3 kilométernyi távolságban délkeletre fekszik.

Szép és nemes czélt tűzött ki a n. m. földmívelésügyi miniszter ur az ily iskolák föllállításával, mert míg egy részt az ottani lakosok lépten nyomon szemtanui lehetnek az okszerű gazdálkodásnak s az állami telepen alkalmazott kintű szakemberek, mint: Grasselli Miklós igazgató, Ludány Béla, Máté László és Nádas János oly kitartó buzgósággal s fáradtsággal nem ismerő szorgalommal adnak mindenkinek utbaigazítást, addig az ottani növendékeket a helyes munkabeosztás s tapasztalt és gyakorlati uton vezető szemléltető oktatás mellett valóságos gazdaságot vezető emberekké képezik ki.

A kecskeméti gazdasági földmívelési iskola 3 tanfolyamot foglal magába. 1.) a két éves tanfolyam, 2.) a hatheti téli tanfolyam és 3.) a négyheti nyári tanfolyamot.

A két éves tanfolyamra felvétetnek 17 éves kortól kezdve oly egyének, kik

ép és egészséges testtel bírnak és kik a gazdaság elméleti és gyakorlati ágaiban akarják magukat kiképezni. E tanfolyamon felőleltetik mindaz, mit a növény termelésből, állattenyésztésből, ide értve a tehenészetet, lótenyésztést, sertésenyésztést, méhtenyésztést és baromfi tenyésztést, egy okzerű gazdának tudnia kell; megismeri a gazdálkodásnak, miként? hogyan? és miért? fogalmát, ismerni és tudni fogja a talaj minőségét, ismerni és tudni azt, hogy mikor és mit vessen, mikor és hogyan szántson, mikor és hogyan trágyázzon, mily uton és hogyan állítsa azt elő.

E két éves tanfolyamra fizetni kell a növendéknek 150 forintot, a miért kap lakást és élelmezést; vannak azonkívül félingyenes és teljes ingyenes növendékek is, kik a két év sikeres betöltése után kapnak egyes kül- közép- vagy belterjes gazdaságokban biztos állást, melyből ha megbecsülik magukat, tisztességesen élhetnek; de még inkább ajánlható e földmives iskola végzése olyanoknak, kiknek maguknak is van egy kis gazdaságuk, hogy azt okzerűen vezetve, a mai súlyos és nehéz viszonyok között úgy tanulják meg művelni, hogy ne rabolják ki a föld termő képességét, hanem tanulják meg azt, hogy „mit elveszünk, azt vissza is kell adnunk!”

Nem ajánlhatom eléggé az iskola fontosságát Mindszent község közönségének, fiatalságának s különösen azoknak figyelmébe, kiknek egy kis birtokocskájuk van, menjenek és tanulják meg e fontos és állami életünkre oly szükséges dolgokat annyival is inkább, mivel agrár állam lévén, hazánk gazdasági, ipar jóléte a jelen viszonyok között még osakis ettől függ.

Az intézet igazgatóságához czimzett folyamodvány, iskola bizonyítvány, szegénységi és a községtől kivett erkölcsi bizonyítvány beküldése által, melyben a fölvetelre ajánlatik, teljes ingyenes hely is nyerhető.

A hat heti téli tanfolyam felnőtt gazda embernek és ezek ifjainak kiképzésére

állítottatott fel és igen bölcsen, mivel ez idő szak az, amikor a felnőtt emberek, ifjak, minden munka mulasztás nélkül képezhetik magukat a gazdálkodás ágaiban.

Vége a négy heti nyári tanfolyam, mely a n. m. földmivvelésügyi miniszter urnak intencziója folytán egyes tanítókat képesít a felállítandó gazdasági ismétlőiskola vezetésére.

Edecs hazánk hét megyéjéből sereglett össze felsőbb rendelet folytán ezen gazdasági iskolánál 24 tanító, hogy az okzerű gazdálkodás elemeit úgy gyakorlatilag, mint elméletileg elsajátítsák, hogy azután a felállított, vagy felállítandó gazdasági ismétlő iskolában taníthassák, vezethessék a haza leendő polgárait s hogy jó tanácsosul tervszerű utbaigazítással szolgálhassanak a felnőtteknek is.

Hogy mily ambícióval, mily kitartással, egyszerűtettel végezte a 24 tanító feladatát, erről a tanító-testület jelentései és a vizgán jelenlevő miniszteri kiküldöttek elismerő szavai tesznek tanubizonyítást, mit azonban ide iktatni feleslegesnek tartok.

G. P.

VEGYESEK.

— **Menyegző.** E hó 8-án kelt házassági frigyre Messzer Gyula ur Schvarcz Lipót gyógyszerész ur bájos leányával Ilonkával. Az esküvőt lakodalmi vacsora követte, mi virágos kedvben tartotta a nagyszámu násznépet reggelig. Tartós boldogságot az új párnak!

— **Mükedvelői előadás.** Szigethy Jenő színész a helybeli tehetségesebb fia s leány gyermekeket egy szindarab bejátszására oktatta be. Az előadás e hó 15-én lesz az „Ujvilág” nyári helyiségében a tennispálya javára. Ha az előadás találkozni fog a közönség tetszésével, az esetre Szigethy

a felnőttekkel fog egy mükedvelői előadást rendezni. Felhívjuk mindkét esetre az érdeklődők figyelmét.

— **Hirtelen halál.** Szabó József 59 éves polgártársunk mult vasárnap templomból hazatérve, nevének nagy hősegről panaszkodott. Neje ajánlatára aztán ledőlt az ágyra az ebéd elkészültéig kissé pihenni. Neje főzéssel foglalkozván, férje horkolását szokatlannak találta, miért is az ágyhoz sietett őt felkölteni, de nagy meglepetésére már a fekvő arca fekete volt. Mire az orvosi segély megérkezett, Szabó már halott volt.

— **Földbérlet.** E hó 7-én árverezték a községi kurczaréti földeket haszonbérbe. A földek kis holdanként 16-32 frtért mentek el. Bizony sokat jövedelmez ez a néhai „béka legelő” (?) Ez évben mintegy két, vagy harmadfélezer frttal többért vették ki a földeket, mint a multban. Kérdés annyival javulni fognak-e a földek?

— **Tűz.** Berger János háza 8-án d. e. 10 óra tájban ismeretlen okból kigyult. A magas hőségben csakhamar elhamvadt az egész ház. A padlásán több rendbeli bolti és élelmi czikk lett a lángok áldozata s így Berger — habár háza biztosítva volt is — jelentékeny kárt szenvedett. Az eset mély részvétet keltett a lakosságban e vasszorgalmu ember sorsa felett. A tűz oltása nagy nehézséggel járt, amennyiben a férfiak munkán voltak, maga Berger is távol volt hazulról s csak az asszonyok s gyermekek segélyét lehetett igénybe venni. Buzgalmat fejtettek ki a tűz lokalizálása körül a csendőrség tagjai, Pap Mihály rendőresküdt és Sule Lajos uradalmi viznester, ez utóbbi nehéz égési sebekekkel

TÁRCZA.

Emlékezzünk régiokról.

A szegvári község házában létező hirdetési könyv a század első negyedére vonatkozólag érdekes dolgokat tartalmaz. Alább közlünk pár királyi rendeletet a század elejéről. Vannak benne rendeletek, mik ha ma is érvényben volnának, igen czélirányos volna. Így például a fák és ültetvények rongálása ellen kiadott utasítás ma sem téveszteni el hatását még Mindszenten se, mert itt is vandal kezekkel szokták a fákat és ültetvényeket pusztítani. Különben adjuk szóról-szóra e rendeleteket.

KIVONAT.

— Szegvár község 1815-ik évi hirdetési könyvéből. —

8. juli 1815.

Eö felsége 50 millió forintokat szándékozik az országbeli lakosoktól költsön felvenni, ki tehát költsön adni akarja, je-

lentse magát. Minden 100 frttól ezüstben, aranyban fél esztendőnkint interesen fog kapni harmadfél forintot.

Ismét Eö felségének kemény parancsolatja érkezett az iránt, hogy feletébb nagy karimájú kalapokat viselni tellyeséggel nem léssen ezután szabad, büntetés alatt, aki tehát ezután kalapot vesz, közp-szerű karimáját vegyen, különben elveszti a nagy karimájú kalapijának árát is kalappal együtt.

16. aprillis 1815.

Régtül fogva tapasztaltatik már a lakosok az a kártékony szokások, hogy a tötések mellé, partok alá, kerítésekhez és egyéb hasznos helyekre ültetett karókat, sőt a füzfa ültetvényeket is minden tartalék nélkül szabadon török, felszedik és lopják a gazdáinak kárára és bosszuságára, azért is mostanság olly el multhatlan fenytetés alatt adatik közönségesen mindenek tudtára, hogy a kit akár a töltések mellé, akár partok alá, vagy kertek mellé, egyszóval akár melly helyre haszonvéttel végett más által állított karóknak, füzfa, vagy másféle faültetvények-

nek felszedésében, elrontásában, vagy ellopásában tapasztaltatik, nem közönségesen, hanem legkeményebb testi büntetés által megbüntettetik. Minthogy pedig az ilyeneket a gyermekek a szüléktől már megtanulván, cselekedni szoktak, úgy az iránt olly parancsolat alatt tartsa a gyermekét ki-ki, hogy a kinek gyermeke tapasztaltatik ezen tilalmas cselekedetben, nem csak a gyermekek, hanem az egyén is, amiért nem tudja azt jól tanítani, egyaránt büntetődik. Ezen tilalom alá értetődik az ültetvényeknek és élő fáknak galyai tördelése, levágása és az ültetvények ki-mozgatása, úgy szintén szól ezen tilalom a szőlőkre nézve is. Aki tehát valakit az ilyenekben észre vesz, vagy tapasztal, tartozik a helység házában feladni, melyért is feladó jutalmat nyer.

Hogy pedig ezen tilalom nem csak publicatio és büntetés-ilyesztés által erősítettik, mint mindeneknek példájára most mindjárt egy embert, a ki ilyen állapotban tapasztaltatik, deresbe szenvedni láthat ki-ki és tanulhat rólla.

Közli: Vidovich Antal.

hagyta ott a küzdteret. Berger előtte való nap helyezte el kamrájában két petróleummal telt hordót s daczára, hogy a kamrába a tűz a tetőről lehatolt úgy, hogy zsákok s egyéb tárgyak ott tüzet fogtak, a petróleumos hordók épen maradtak s ez szerencse volt a szerencsétlenségben, mert ha ezek kigyulnak, a tűz bizonyára nagyobb dimenziót ölt volna.

— Kritikus nap. Falb Rezső aug. 6-át harmadrendű kritikusként napnak jelezte. Azonban néhány felleget kívül mi sem volt, sőt a kritikus nap roppant hőség közt folyt le. 21-ét Falb elsőrendű kritikusként napnak jósolta. Rálesünk!

— Tanév megnyitás. Vitos Jánosné urnó a magán tanulóknak részére a jövő tanévet f. év szeptember hó 4-én nyitja meg azon kijelentéssel, hogy ez alkalommal — a szokásos feltételek mellett — csupán csak az I. II. és IV. polgári leány osztályokra nyit tanfolyamot. Kéretnek az érdekeltek szülőit, hogy szándékukról az illető tanítónőnek e hó 16-ig értesítsék.

— Két felvonásos cigány drámácska, de heillik vigjátéknak is. Az első felvonás Schváb pálinka üzlete előtt, tehát a nézőtér az utca, idő e hó 8-ika déli 12 óra előtt. Népség gyermekesereg, cigányok.

Helybeli és vidéki kupecz és vályogvető cigányok felpálinkázva össze mérték erejüket s ropogós kis verekedést inasniroztak a mondott helyen, letépték a ruhát egymásról ütlegelés közben, mindez a cigányok keleti ordítása közt zajlott le. Az egész karavánt a község házába internálták.

A második felvonás nézőtere a község háza s a csendőrlaktanya közti utcán viharzott le. Ugyanis a cigányok megszökni óhajtottak az új kvartélyból s vad futással iramodtak a rév felé. A csínyet észrevették a község háza s utánok mentek. Az utcán csakhamar támadtak dilettáns rendőrök, kik vetélykedtek a tisedesekkel a szökevények elfogatásában s nem sikertelenül, mert a csendőr laktanyánál már megnyomták őket s csendőr fedezet alatt vitték vissza a község házához, hol a kihallgatásig erősebb felügyelet alatt őriztettek. A színjáték vége a hagyományos szemje evés és szabadon bocsátás volt.

— Lókötő. Almásy László ur tanyáján a napokban a késő esti órákban egy idegen ember jelent meg s enivalót kért. A tanyás kenyér s szalonnával vendégelte meg, mire az idegen távozott. A tanyásra s az ott foglalkozó arató részre azon benyomást tette az idegen távozása, mintha csak látszólagos volna a távozása s tényleg nem is látták a nagy utra kifordulni. A munkások első álmukban voltak, mikor egyikük a kutya ugatására s lönyerítésre érzett fel. Figyelmeztette társait, hogy idegen valaki van a tanya körül. Jól vélekedett az illető, mert tényleg lókötő volt, ki gyors léptekkel rejtőzködött el a kukoricásba. Megtekintették erre a lovakat s úgy találták, hogy mind a négy ló el volt oldva a nyári jászoltól s már össze voltak kötve. A lovak közül kettő

kincstári. A merénylőt nem merték az emberek követni, félvén a lelövéstől.

— Országos vásárok. Szegvár községben f. hó 19., 20. és 21-én, Csongrádon 19. és 20-án, Gyomán pedig 12. és 13. napjain lesz az idei országos vásár. Vészes helyekről mindennemű lábas jószág felhajtható.

— Az új ötkoronás ezüst-péNZ. Az új koronaértékű bankjegyekkel egyidejűleg ötkoronás ezüst-pénzeket is hoznak forgalomba. Az új pénzből 64 millió koronát csinálnak s ebből az összegből 19, millió korona jut Magyarországra. Az ötkoronások valamivel nagyobbak lesznek, mint az egy forintosok. Az ötkoronásokat az állampénztárak korlátlan mennyiségben fogadják el, a magánforgalomban azonban senki sem lesz köteles belőle ötven darabnál többet elfogadni.

— Földvásárlás. Békésmegyei szomszédaink nagy birtokot vásároltak. Ugyanis: Békés-Csaba város képviselőtestülete közgyűlést tartott, melyen a földeladó bizottság beszámolt arról, hogy az óriás tizenegyezerhatszáz holdas Trautmansdorf Ferdinánd gróf-féle birtok, melyet a város három millió forintért vett meg, miként kerülhet az érdekeltek községek lakóinak tulajdonába. Összesen hat községnek gyarapodik meg a határa és pedig, Csaba, Orosháza, Apáca, Csorvás, Kaszaper és Szénás községei. Az eldarabolás így történik: A csabai kizsardák a gerendási pusztát vásárolták meg és pedig 3008 holdat 300-315 forint holdankint. Apáca 316 holdat vásárolt holdankint 300 frttal, Mogyer 440 forintért kelt el, Csorvás 422 holddal gyarapodott, Kaszaperen 303 frt-ért 854 holdat jegyeztek. Az orosházi két uradalmi ház 27-000 frt-ért jutott az orosházi takarékpénztár tulajdonába. A szénási földekből egymillió forintot jegyeztek kizsardák s így 1500 hold legelő maradt eladatlanul, melyet, míg vevője nem kerül, Csaba tart meg magának.

— Egy törvényszéki bíró öngyilkosságának titka. A minap Szegeden felakasztotta magát dr. Neumann Lajos törvényszéki albiró. Még szegedi törvényszéki aljegyző korában kétszáz forintot elsikkasztott a hivatalos pénzekből s azt hitték, hogy a büntetéstől való félelem kergette a halálba. Ezzel szemben regénybe illő dolgot mesél az egyik szegedi lap. Elmondja, hogy szerelmes volt az albiró s egy ebből eredő lelki tusa tette életuntá, majd öngyilkossá. Evek előtt egy szegedi gazda a cselédjét lopás miatt bepánaszolta nála s a leányt, akit Csongrádi Annának hívtak, folytonos siránkozás és ártatlanságára való hivatkozása daczára az albiró elítélte nyolcz napi fogságra. Mikor a leány kiszabadult, a bíró szemétt vetett rá, később pedig nőül is vette. A házasságból egy kis fiu született, kit az apja a bálványozásig szeretett; mentől nagyobb lett azonban a fiu, annál égetőbb fájdalommal gondolt az apa rá, hogy ez a gyermek egykor meg fogja tudni anyjának multját és azt, hogy a tulajdon apja volt az, a ki az anyját gyalázatba döntötte egy elhamarkodott ítélettel. Dr. Neumann ez a tudat néha az örülésig izgatottá tette s hogy a bűn útjára lépett és még csak nem is igyekezett tette nyomait eltörölni, bárha tehette volna, csakis a végtelen fásultságnak tudható be, a mivel minden iránt viseltetett.

— Milyen idős a nap? A tudósok régóta török a fejüket ezen a kérdésen és egyik-másik válaszolt is rá, de persze csak

véleményekkel. Legutoljára Lee washingtoni csillagász foglalkozott ezzel a problémával és számításai alapján azt állítja, hogy a nap 38 millió éves. Ilyen tisztes életkor után az említett tudós nézete szerint a nap napjai, jobban mondva évmilliói meg vannak számlálva. A nap aránylag már most rövid ideig él, még vagy négy millió évig, azután kialszik. Mi persze, a most élő nemzedék, ettől az eseménytől egészen nyugodtan alhatunk.

— A pécsi kaszárnya csontváza. Pécsen most bontják le az ugynevezett Krajczár-kaszárnyát. A romok közt naponként egy-két emberi csontvázat találnak. A mi azt a gyanút keltette, hogy valami régi büntetett nyomát födözik föl. A vizsgálat kiderítette, hogy I. Napoleon betörése alkalmával, 1812-ben mintegy ezer francia hadifoglyot őriztek a kaszárnyában. A rabok között pestisjárvány támadt s ötszáz francia fogoly elpusztult. Köztük többet a kaszárnya udvarán temettek el, nehogy a járvány a városba is kiterjedjen. Ezeknek a francia foglyoknak csontvázat találtak meg most.

— A csoda-gyógyszerek megrendszabályozása. Ismeretes dolog, hogy naptárak és újságok minő mindenféle csoda-gyógyszereket hirdetnek, elmondva, hogy ez mindenféle nyavaja ellen használ, persze, hogy minél többen vegyék. S a nagyközönség mindig ad elég jövedelmet az illetőknek arra, hogy nemcsak a drága reklám kifizeti magát, de meg ők maguk is jelentékeny hasznot vágnak zsebre. Most a belügyminiszterium egy oly körrendeletet dolgozik, mely különböző titkos gyógyszerek és készülékek forgalombahozatalát megakadályozza. A rendelet teljesen a közönség érdekét szolgálja, mert számos olyan többé-kevésbé ártalmas találmányokat csempésznek be egyes vállalkozók a forgalomba, melyeknek egy-egy jól sikerült elnevezés gyors népszerűséget és elterjedést biztosít, anélkül, hogy a járhatlan közönségnek káros hatásokról tudomása lenne. Legutóbb a „volt a kereszt“ nevű szabadalmazott készületek tiltotta ki a miniszter a forgalomból.

— Kormányozható léghajó. A jövő héten egy sokat ígérő találmányt fog a hadügyminiszterium külön műszaki bizottsága megvizsgálni. A föltaláló egy soproni ember, oly találmányt mutatott be a közös hadügyminiszteriumnak, melynek segítségével bármily súlyú testet lehet a levegőben tetszés szerinti irányban szabadon mozgatni nemcsak a légáram, de még az erős orkán ellenében is, aránylag csekély erőfeszítéssel. A föltaláló szóval azt állítja, hogy a kormányozható léghajót neki sikerült föltalálni. A probléma egyelőre katonai czélokra lett megoldva. Egy szemtanu, ki az új találmánynak szerkezetét és működését látta, arról tudósít, hogy a szerkezet segítségével csekély költséggel minden egyes katona röppülhet a levegőben. Ha a rejtélyes találmány beválik, testet öltének a „Jövő század regény“ének repülő hadseregei. Kíváncsian — de nem sok bizalommal várjuk tehát a hadügyminiszterium műszaki bizottságának véleményét. A találmány sorsa a jövő héten dől el.

— Művész-estély. Nagy Pista, a budapesti népszínház volt első tenoristája ma vasárnap este 8 órakor Keresztes Ferenc vendéglőjében művész-estélyt tart a következő műsorral: 1. „Füldik a hold világ“ és „Nincs cserepes tanyám“ betyárdalok.

2. „Lengyel nemzeti dal“ Kontitól. 3. „Bíró uram, bíró uram“ népdal Dankótól. 4. „Tenor-ária „Mártha“ operából. 5. Szavaltat: „A Duna tündére“ Erzsébetnél. 6. „Jaj de csillagos az ég“ és „Hamis a rózsám.“ 7. Nász-ária „Trobador“ operából. 8. „Lemondás“ ábránd Dankótól. 9. Szavaltat: „A haragvó Isten“ költemény. E. Kovács Gyulától. 10. „Midőn anyám kebelén viselt még“, honfi románca szövege Sárossy Gyulától, zenéje Nyizsnyay Gusztávtól. Az estélyen a szentesi I. zenekar szolgáltatja a kíséretet.

CSARNOK.

Ötven év előtt.

1849. augusztus 7. A miniszterek le-velére válasz nem érkezvén, Görgei Pö-tenberget küldi Rüdigerhez, jelentse kés-ségét, hogy az oroszok előtt leteszi a fegy-vert.

1849. augusztus 8. Grabbe tábornok a felvidéki guerillák támadását Losonc városán bosszulja meg: a lakosokat meg-botoztatja, a várost felgyújtja.

1849. augusztus 9. Paskievics azt üze-ni Görgeinek, ha a magyarok alkudni akar-nak, forduljanak Haynauhoz.

1849. augusztus 10. Nagy Sándor meg-akarja támadni az orosz, de már Vingá-ról visszatér Aradra, hol Kossuth megki-nálja Görgeit a diktatúrával.

1849. augusztus 11. A kormány Gör-geit az ügyek vitelében teljes hatalommal ruházza fel. Az egész ministerium lemond. Kossuth Lajos távozik Aradról.

1849. augusztus 12. Görgei Duseket a sereggel a kinostárral Világosra rendeli. Lüdersz orosz tábornok Stein hadosztá-lyát Szász-Sebesnél szétveri.

1849. augusztus 13. A malom-csatorna és Szöllős közt Világosnál Görgei sere-ge leteszi a fegyvert, a sereg kétségbees-és leirhatatlan, sokan kardjukba dőlnek.

* * *

Hunyadi János eredete. Zsigmond ki-rály is ezretett állruhában kalandozni. Egyszer így nemes ifjunak öltözve elvető-dött Erdélybe, Csolnakos falvára és édes szóval meghódította egy oláh eredetű szép uri lánynak Morzsina Erzsébetnek a szí-vét. Mikor már csak az esküvő volt hátra, az ifju lovag azt mondta, hogy válniok kell. És egy gyűrűt adott a lánynak az-zal: ha bármire is szüksége lenne, menjen fel Budára a királyi várba, mutassa elő a gyűrűt és hozzá fogják vezetni.

Mult az idő. Erzsébetnek már egy szép kis fia volt. Eszébe jutott: megki-sérlí a gyűrű erejét. Utnak indult hát báty-jával Buda felé. Az utasok egy hó nyári nap megvonultak egy terebélyes fa árnyé-kában és elszenderedtek. Csak a fűre fucska maradt ébren és játszadozott any-jának ama drága gyűrűjével. Egyszerre felsikoltott. Az alvók felriadnak és azt lát-ják, hogy egy holló repült fel és szájában csillog a gyűrű.

Erzsébet kétségbeesve nézte, ho-gyan rabolják el a kincset, mely gyer-meke atyjához köti. Bátyja azonban nem zavarodott meg, ijjat ragad, lelőtte a hol-lót s a gyűrűt ismét az övék lett.

Budavárán aztán a gyűrű segítés-gével megtalálták a lovagot, de korona volt a fején. Zsigmond visszavette a gyü-rűt s helyette Hunyadot ajándékozta fiá-nak hatvan faluval egytemben; nemesi csi-

merül pedig a szájában gyűrűt tartó hol-lót adott. Nem feledkezett meg Csolnakos falváról sem, fölmentette minden adó alul.

Közgazdaság.

Kenyér és valuta. A „Budapesti Hir-lap“ nyomán közöljük — mint közgazdasá-gilag közelebről érdeklő dolog. — a kö-vetkezőket:

A statisztikusok veszekedhetnek az ez év aratásának exakt eredményéről. Any-nyi azonban, ha métermázsára nem tudjuk is megmondani, mennyit ad a magyar föld, mégis bizonyos, hogy ez az év aránylag nem rossz. Széll Kálmán éráján kívül ez a legnagyobb eredmény, mit a XIX. szá-zad utolsó éve eddig ránk hozott.

A politikai változás súlyát és jelen-tőségét nem egyszer érdeme szeri t méltat-tuk. Kevesebb idő és figyelem jutott annak a kérdésnek feszegetésére, vajjon gazdasá-gilag milyen jövő felé evezünk. Pedig te-kintetbe véve azt a szoros és még meg nem szakítható összefüggést, mely a poli-tika és a pénz között örök idő óta fönnáll, ez nem csupán az egyszerű polgárt érde-kelheti, hanem méltó a politikusok figyel-mére is.

Az a fölösleg, melyet a belföldi szük-séglet buzában exportra nagy, a mai árak és termés mellett mégér 80—100 millió forintot. Nem csoda tehát, ha ma bizóbb szemmel nézünk a jövőbe s merjük remélni, hogy az jobb lesz a közelmúltnál. Annál inkább, mert mindenre jelt mutat, hogy az ár javulása elmaradni nem fog.

Hiába küzdünk ellene, a napsugár és máju-i eső ma is a legfontosabb tényezők nemzeti életünkben, hiszen egy évi jó ga-bona termés fölöslege kitesz annyit, mint a budapesti pénzügyek egész alapját képe, melyet 132 millió forinttal mutat ki a fő-városi statisztikai hivatal. Lombardiában egykor az a mondás járta, hogy úgy a pennaforogató bürokrácia, valamint a dí-szes hadsereg szederfalevélből él, mert ez táplálja a selyemhernyót, a mely nélkül nem tudna adót fizetni az olasz paraszt. Mutatis mutandis, illik ez reánk is, mert kedvező gabnatermés nélkül sem a tiszt urak, sem mások nem forgathatnák fejük-ben a fizetés javításáról regélő édes ál-mokat.

Nem remélhetnék a nagy bankok és azok, akik köréjük csoportosulnak, a ked-vezőbb fordulatnak beálltát. A finanszmi-niszter nem nézhetné nagy lelki nyuga-dalommal és derüs arccal, miként javul a monarchia kereskedelmi mérlege s változik át a nagy passzivum milliókba számított aktívumává.

Előtte az aranyvadászatának már-már szétoszlott képe, a Wekerle-kabinet sokat magasztalt vállalkozása kezd újból fogha-tó alakot ölteni. Eljutunk tehát a csengő aranyak korához — talán! talán!

E közben mindinkább apadóban van az érték, a melyet monarchiánk gabona után a külföldtől kap. Megszűnünk gabona-ex-portáló monarchia lenni, megesszik a hatá-rokon belől a fogyasztók, mit a termelő több szakértelemmel és növekvő mennyi-ségben állít elő. Ez nagy szerencse ránk nézve.

A ki ismeri a német viszonyokat és tud arról a nagy politikai befolyásról, a melyre ott az agráriusok szert tettek, nem igen fogja tagadni, hogy minden jel a vá-mok nemsokára bekövetkező emelése mel-

lett szól, 1902 már nincs is olyan messzé. A rémetek a kenyér tekintetében nem akarnak idegen államoktól függeni, nem követik Anglia példáját, mely földmivelé-sét engedte elpusztulni azért, hogy a gyá-ri cikket olcsón állíthassa elő az olcsó külföldi liszt és buza segítségével. Bis-marck népe azt hiszi, hogy nem lehet iga-zán független s gazdasági léte nem nyug-szik szilárd alapon, ha a kenyér tekinte-tében másokra van utalva. Ezt vallják és e szerint cselekszenek. Vámokkal védik magukat az idegen importtal szemben azért, hogy a belföldi termelést lábraállítsák. Bennünket kiszorítanak. Szerencse tehát, hogy immár nem sok szükségünk van rá-juk. Hová mehetnénk, ha Németország aj-tót mutat exportra szoruló buzánknak? Annyi csapás között mi mezőgazdaságunk-érté, nagy szerencse, hogy a belföldi termést immár el tudjuk helyezni a monar-kia határain belül, különben a haladás annyi éve után megint oda jutnánk, hogy zseirunkba kellene fulnunk. Most azonban ettől félni igazán fölösleges.

A vasuti állomás közvet-
len közelében lévő

Falábu-féle ház

október elsejétől haszon-
bérbe

kiadó.

Fölvilágosítással szolgál
Falábu Imre.

Népmozgalmi adatok a lefolyt hétről:

Házasságra lépett:

I

Messer Gyula, Schvarcz Ilonkával.

Meghaltak:

II

Szabó József 59 éves, szívszélhűtés.
Gémes József 11 éves, tüdőgümökor.
Elhard Anna 3 éves, bélhurut.
Ludányi Anna 53 éves, tüdőgümökor.
Kecskeméti Imre 2 és fél hetes, gyomorrák.
Seres Verona 32 éves, tüdővész.
Balázs Vera 1 hetes.
Balázs Ferencz 9 hó.

Születtek:

III

Gyapjas Mária, Oláh Mihály, Berecki
Imre Mihály, Agoston Erzsébet, Nagy
Imre.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

Weisz Ignác.